
Hod' melounem, kdo jsi bez viny

Hod' melounem, kdo jsi bez viny

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

27.1.2012 | Rubrika: Názory | Strana: 8 | Autor: Ladislav Tajovský, Téma: Ostatní

Komentáře

Když minulý týden létaly po Praze melouny, jeden si říkal, že ministr Dobeš měl vlastně dost kliku, že se mládežníci drželi a nevzpomněli vajíčků blahé paměti, kdy munci vrhali přímo po adresátovi. Takhle šlo jen o mrhání omezenými zdroji, když už to má být ekonomický komentář.

Ale vážně. Ne že by studenti a akademičtí pracovníci měli stát na opačných stranách frontové linie – když však vystupují v takto dojemné jednotě, není od věci zpozornět už jen kvůli tomuto faktu samotnému. A když se na stranu akademické obce přidají lidé, ehm, od kumštu (v našem případě jsou to konkrétně divadelníci), je třeba být ve střehu jako proslulá Krakonošova sojka. Jasně, nebýt podobného spojení v roce 1989, tak ... ale teď je snad opravdu jiná doba.

Příliš mnoho „ale“ Je ošemetné psát o jedné konkrétní zájmové skupině, když k ní člověk sám tak nějak patří. Tak zkusme, zda se lze v takovém případě vyhnout zaujatosti a ryzí subjektivitě. Autor přiznává, že je akademikem působícím podstatnou část svého dospělého života ve sféře veřejného školství. Uf.

Vůbec to není tak, že by ministr Dobeš byl vždy a za všech okolností mužem na svém místě – dost možná že právě naopak. Vůbec to není tak, že by svoboda akademické půdy neměla být hodnotou, za niž se chodí do ulic. Mezi těmi devadesáti melouny však poletuje tolik „ale“, že mnohé může být nakonec úplně jinak, než jak se to demonstrující snaží prezentovat.

K celé debatě o nových vysokoškolských zákonech je důležité připomenout, že mediálně nejviditelnější barikáda sice možná leží mezi ministerstvem a veřejnými školami, ale že je jen hromádkou písku proti té, kterou tak trochu zapomínáme vidět, mezi veřejnými a soukromými (spíš by se mělo říci komerčními) vzdělávacími institucemi. Tady je totiž skutečné jádro problému, byť povrchnímu pozorovateli notně skryté.

Představitelé veřejných škol, studenti i pedagogický sbor, by byli na hlavu padlí, kdyby se nestavěli proti zavedení školného (protože o to jde v první řadě). Jeho oficiální absence jim totiž dává značnou komparativní výhodu ve srovnání s institucemi, které jsou na přímých platbách od studentů kriticky závislé.

Jestliže zcela oprávněně naříkáme nad kvalitou stále ještě velmi mladých komerčních škol, pak odpor vůči školnému znamená více než cokoliv jiného zakonzervování současného stavu. Proč?

Soudný student si v realitě českého systému univerzitního vzdělávání musí vždy na prvním místě vybrat školu, kde se školné neplatí – tedy veřejnou. A až poté, co zde neuspěje, vyrazí zaklepat na dveře komerční školy, kde ho přijmou s otevřenou náručí – a zkasírují. Logicky tak na neveřejných školách v průměru končí studenti s horšími výsledky u přijímacích či jiných vstupních zkoušek, ať už mají jejich konkrétní příčiny jakýkoliv důvod. Komerční školy jsou de facto nuceny tyto studenty přijímat a snažit se je udržet. Vybírají až z toho, co zbude, tvrdě řečeno. Pochybný paralelní život Veřejné školy jsou tak v jasně zvýhodněné pozici a ty komerční pro ně vlastně ani nepředstavují konkurenci (což by měl být jeden ze dvou primárních důvodů jejich existence – tím druhým je rozšíření nabídky studijních oborů). Zároveň při dnešní platbě na hlavu mají veřejné školy maximální motivaci k tomu, aby expandovaly co do kvantity přijímaných studentů.

Soukromé školy mohou konkurovat jedině tím, že nabízejí nikoliv vyšší kvalitu (tedy vyšší nároky – to by z výše uvedeného důvodu zle pochodily), ale specifické či nedostatkové obory. Nad tím by nebyl důvod moc truchlit, kdyby... kdyby to, nikoliv náhodou, nebyly obory, po nichž je vytvářena umělá a mnohdy zcela absurdní poptávka ze strany státní správy, ozbrojených složek, hasičů apod.

Díky tomu všemu tak u nás existují paralelní vzdělávací systémy, které si navzájem konkurují jen tam, kde by si konkurovat dost možná ani neměly. Odkládání zavedení školného – ono se ale vůbec zavádět nemusí, stačí jej přestat zakazovat – znamená jen jistotu toho, že české vysoké školství bude dál kulhat s koulí na noze. A že bude produkovat absolventy, jejichž lidský kapitál je nižší, než by mohl být.

Studenti i pedagogové tak často a z nemalé části zbytečně vynakládají své síly tam, kde přinesou mizivý výsledek. A děti méně vzdělaných, a tudíž v průměru i méně majetných rodin končí paradoxně kvůli absenci školného na veřejných školách stále více na školách komerčních, kde platí tolik, že by si to dnes ani největší protřní jestřábi mezi našimi politiky nedovolili být jen potichouku vyslovit.

Mediálně nejviditelnější barikáda sice možná leží mezi ministerstvem a veřejnými školami, ale je jen hromádkou písku proti té, kterou tak trochu zapomínáme vidět, mezi veřejnými a soukromými (spíš by se mělo říci komerčními) vzdělávacími institucemi.